

for størstedelen af året. Dette medfører en relativ lille årlig temperaturamplitude i troposfæren med undtagelse af det jordnære lag.

Derefter bringes nogle få rækker af vejrkort med en gennemgang som en hjælp til tolkning af vejr-situationer; man savner her som flere andre steder nogle henvisninger til relevant litteratur, f.eks. den tyske behandling af Grosswetterlagen. De afsluttende kapitler omfatter vejrets og især vindens indflydelse på havstrømme, mikroklimaet m.m.

Man kan roligt anbefale bogen til geografer, og den vil uden tvivl blive meget anvendt over hele Norden; den eneste hæmning af udbredelsen skulle da være den ret høje pris.

Kr. M. Jensen.

Howard J. Critchfield: General Climatology. Prentice-Hall, Inc. New Jersey 1961. 470 s., 15 × 23 cm.

Efter læsningen af denne bog vil man lægge mere tryk på ordet „general“ end på „climatology“, idet en mængde emner som klimaets betydning for planteformationer, jordbundstyper, oversvømmelser, flyvning, air conditioning og klædedragten er behandlet og med næsten samme vægt som det egentlige klimatiske stof. Beskrivelsen er gennemgående meget bred uden at gå virkelig i dybden på noget punkt. De to første afsnit: „The physical elements of weather and climate“ og „Climates of the world“ er traditionelt opbygget, medens den sidste halvdel af bogen om „Weather, climate, and life“ indeholder en række interessante eksempler – især på den US-amerikanske tilværelses indretning under forskellige klimatiske forhold.

Kr. M. Jensen.

Jan Jeník - Theodor Lokvenc: Die alpine Waldgrenze im Krkonose Gebirge.

Abhandlungen der Tschechoslowakischen Akademie der Wissenschaften. Hft. 1, 1962. 75 s. 17 × 24 cm. Kcs 8,80.

Denne afhandling går meget ind på definitionerne af begreber som skovgrænse og trægrænse, belyser tidligere opfattelser heraf og fremsætter nye synspunkter baseret på skovenes dækningsgrad, højde og udstrækning. Endvidere belyses problemerne omkring de empiriske og de „ideale“ øvre skovgrænser, idet artiklen overvejende beskæftiger sig med den såkaldte alpine grænse. Endelig fremføres metoder til bestemmelse af skovgrænser med eksempler fra Krkonose Gebirge (Riesengebirge), hvor grænsen varierer op til 400 m fra en vestvendt til en østvendt skråning. Den lavestliggende skovgrænse er at finde på læsider, og den sættes bl.a. i relation til orografisk-betingede, lokale vinde samt laviner. De sidste afsnit omfatter menneskets indgreb i skovarealet og ændringer i historisk tid.

Kr. M. Jensen.

H. Walter: Die Vegetation der Erde in ökologischer Betrachtung. Band I:

Die tropischen und subtropischen Zonen. VEB Gustav Fischer Verlag, Jena 1962. 540 s., 17 × 24 cm. Pris 68,10 DM.

I næsten 25 år har Schimper-Fabers „Pflanzengeographie“ stået som håndbogen i plantegeografi omfattende hele kloden. Det her foreliggende værk er forlagets forsøg på en ajourføring og nødvendigvis også en udvidelse af den store forgænger. Fra de oprindelige to bind har man nu

planlagt ca. 10, hvoraf bd. I og II skal indeholde de almindelige problemer i henholdsvis tropisk-subtropiske zoner og de tempererede-arktiske zoner.

Forfatteren til denne del har også tilrettelagt værket, og man får indtrykket af et intimt kendskab til plantelivets processer dels ud fra de laboratoriemæssige synspunkter, men mindst lige så meget ud fra selve naturen i de forskellige egne af Jorden. Det kan se lidt pralende ud, at forfatteren aftrykker et kort over sine rejser i fem verdensdele, men det berger sikkert for en nogenlunde sortering af den uhyre stofmængde, der skal præsteres.

De første afsnit refererer og henviser til et par andre store værker redigeret af samme forfatter: Einführung in die Phytologie (se følg. anmeldelse) og Klimaatlas (se Geografisk Tidsskrift bd. 60). Derpå behandles regnskoven med en gennemgang af klimatiske forhold, jordbund, artssammensætning og økologiske former. Også spørgsmålet om vegetationens tilpasning til højdezonerne i troperne bliver beskrevet indgående med mange henvisninger til C. Troll. Mangroven og strandfladerne belyses overvejende på grundlag af forfatterens egne studier i Afrika, men suppleres gennem globale oversigter og nogle få andre lokale eksempler.

Under behandlingen af overgangsregionerne mellem humide og aride egne diskuteres begrebet savanne og den gamle Schimperske opfattelse af græsvegetationen og skovvegetationen som antagonist. Walter hælder til det Schimperske synspunkt ud fra en række økologiske betragtninger og kommer ind på konkurrencebetingelserne mellem græsvækster og træer-buske. I denne forbindelse omtales den tiltagende udbredelse af buskvegetationen i afgræssede og hyppigt afbrændte egne, hvor buskenes og græssernes forskellige udnyttelse af nedsivende vand giver buskvæksterne et fortrin. Resultatet er en udbredt opgivelse af anvendte græsningsarealer i disse egne.

Den sidste halvdel af bogen omfatter de aride områder og en speciel gennemgang af hver af de større busksteppe-ørkenregioner: Sonora-ørkenen, Namib, det chilensk-peruanske tørkeområde, det centrale Australien, Sahara og den ægyptisk-arabiske tørkereger. Man får interessante oplysninger om kampen om de tilgængelige vandmængder, om at vandforbruget pr. bladoverfladeareal ikke er væsensforskellig i aride og humide egne, og om hvordan busksteppens planter klarer sig ved at være så få om et stort nedbørsområde, således at der er ret store vandmængder til rådighed pr. plante.

De mange illustrationer (en del fra Schimper), diagrammer og tabeller fra repræsentative enkeltmålinger forøger i høj grad bogens værdi som opslagsværk, hvortil kommer talrige henvisninger til „lokale“ artikler om emnerne.

Kr. M. Jensen.

H. Walter: Einführung in die Phytologie. Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart. Bd. III: Grundlagen der Pflanzenverbreitung. 16 × 22 cm.

1. Teil: Standortslehre, 1960, 565 s., pris 45 DM.

2. Teil Arealkunde, 1954, 215 s., pris 16 DM.

De to første bind af dette værk omfatter den almindelige botanik og den systematiske botanik. I „Standortslehre“ trækker forfatteren først betingelserne op for planternes vækst og udbredelse. Man mærker sig især den store vægt, der bogen igennem lægges på konkurrencen over for andre